

УДК 657:336.227(477)(043.2)

Попович О.В.¹, Віннічук А.М.²

¹ доц. ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

² студ. гр. Б-071-22-1-ОА ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Податок на прибуток підприємств є одним із основних джерел формування надходжень до державного бюджету України та водночас важливим інструментом державного регулювання економіки. Ефективність його адміністрування, своєчасність надходжень і достовірність звітності безпосередньо залежать від належної організації бухгалтерського обліку. Саме облік і звітність податку на прибуток формують інформаційну основу для прийняття рішень як на рівні підприємств, так і держави, тому їх удосконалення є ключовим елементом реформування фіскальної політики.

Система обліку податку на прибуток повинна забезпечувати своєчасне відображення податкових зобов'язань, коректне формування фінансового результату та облік податкових різниць згідно з нормами Податкового кодексу України [1]. При цьому складність податкового законодавства, постійні зміни нормативної бази та невідповідність між бухгалтерськими і податковими стандартами ускладнюють діяльність підприємств. Це призводить до помилок у звітності, затримок у поданні декларацій та виникнення спірних ситуацій із контролюючими органами.

Удосконалення обліку податку на прибуток потребує системного підходу, що передбачає гармонізацію бухгалтерських і податкових стандартів, скорочення кількості податкових різниць і забезпечення стабільності нормативно-правової бази [2, с.198]. Важливим є також забезпечення взаємозв'язку між фінансовою звітністю підприємства та податковими розрахунками, що сприятиме підвищенню достовірності інформації та зниженню ризику подвійного трактування норм. Значну роль у цьому процесі відіграє впровадження єдиних методичних рекомендацій, які б поєднували вимоги бухгалтерського та податкового обліку. Особливої уваги заслуговує питання автоматизації процесів обліку та звітності. Використання сучасних програмних продуктів дозволяє формувати декларації швидко й точно, проводити аналітику податкових різниць, контролювати своєчасність сплати податків і реагувати на зміни законодавства в режимі реального часу. Це не лише зменшує навантаження на бухгалтерські служби, але й забезпечує більшу прозорість та контрольованість податкової інформації.

У контексті цифрової трансформації економіки значного поширення набуває електронна звітність. Її впровадження забезпечує прозорість

фінансової інформації, мінімізує ризик помилок і скорочує адміністративне навантаження на бізнес. Перехід на електронні сервіси сприяє оперативності обміну інформацією між платниками податків та контролюючими органами, підвищує ефективність податкового адміністрування і спрощує процеси перевірки звітних даних [3, с.4]. Розширення можливостей електронної звітності є невід'ємною складовою формування «розумної» податкової системи, орієнтованої на прозорість, точність та зручність для користувачів.

Разом із технічними аспектами важливим напрямом вдосконалення є розвиток податкової культури. Підприємства мають розуміти, що відкритий і достовірний облік податку на прибуток не лише забезпечує виконання вимог законодавства, а й підвищує довіру ділових партнерів, сприяє залученню інвестицій та формує позитивну ділову репутацію. Формування високої податкової культури вимагає системної просвітницької роботи, доступності консультаційних послуг, підвищення кваліфікації бухгалтерів і фінансових фахівців. Держава, своєю чергою, має забезпечувати відкритість, передбачуваність та консультативну підтримку платників податків, сприяти створенню партнерських відносин між бізнесом і контролюючими органами. Такий підхід формує довгострокову довіру, зменшує рівень податкових спорів і сприяє побудові стабільної, справедливої та ефективної податкової системи.

Отже, удосконалення системи обліку та звітності податку на прибуток є важливою складовою модернізації фіскальної політики України. Впровадження стабільних правил оподаткування, цифрових технологій та прозорих механізмів взаємодії між бізнесом і державою сприятиме підвищенню ефективності податкової системи, забезпеченню стійких бюджетних надходжень і формуванню сприятливих умов для економічного розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення: 07.10.2025)
2. Хорошилова І.О. Роль податку на прибуток підприємств в формуванні бюджету країни. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2021. № 27. С. 196-200. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/244319>. (Дата звернення: 07.10.2025)
3. Яремко І., Квасницький А. Податок на прибуток підприємств в Україні: мінуси та шляхи вдосконалення в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. С. 1-5. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-161>. (Дата звернення: 07.10.2025)